

χήνα

χήνα, η, ουσ. [< μσν. χήνα < αρχ. χήν ό, ή], η χήνα· (στη γλώσσα της αργκό) το προ ευρώ χαρτονόμισμα των χιλίων δραχμών, το παλιό χιλιάριο: «έσκασα δέκα χήνες γι' αυτό το καυλιτζέκι». (Λαϊκό τραγούδι: *τώρα που πήρα το πρώτο το λαχείο, τις τετρακόσιες χιλιάδες μετρητά, τώρα θα δείτε πώς γλεντούνε μεγαλείο και πώς μασάνε τις χήνες μια φορά*)· βλ. και λ. χηνάρι·

- *βρήκε χήνα και τη μαδά*, βρήκε πηγή ωφελημάτων, ιδίως κάποιον κουτό, κάποιον αφελή, και τον εκμεταλλεύεται συστηματικά αποσπώντας του διάφορα χρηματικά ποσά: «τον τελευταίο καιρό την έχει μια χαρά, γιατί βρήκε χήνα και τη μαδά». Συνών. *βρήκε αγελάδα κι αρμέγει / βρήκε βυζί και βυζαίνει / βρήκε την κότα που (του) γεννάει τα χρυσά (τ') αβγά ή βρήκε την κότα που (του) κάνει τα χρυσά (τ') αβγά*·

- *κολυμπάει σαν χήνα ή κολυμπάει σαν τη χήνα*, κολυμπάει έχοντας το σώμα του οριζοντιωμένο και χωρίς να φαίνονται τα χέρια ή τα πόδια του: «την κάνω πολύ κέφι να τη βλέπω να κολυμπάει σαν χήνα». (Λαϊκό τραγούδι: *το πρωί για τη Γλυφάδα, κούκλα μ' αυτοκινητάδα, κολυμπούσες πάπια χήνα*, και το βράδυ στην Αθήνα)·

- *περπατάει σαν χήνα ή περπατάει σαν τη χήνα*, (ιδίως για γυναίκα) περπατάει μετατοπίζοντας σε κάθε βηματισμό τα οπίσθιά της προς το μέρος του ποδιού που βγαίνει μπροστά: «πώς τη χαίρομαι, όταν τη βλέπω να περπατάει σαν χήνα!». Το περπάτημα αυτό προπολεμικά θεωρούνταν πολύ κομψό και κολακευτικό για τη γυναίκα, μεταπολεμικά όμως που άλλαξε η μόδα, μάλλον προκαλούσε το γέλιο· βλ. και λ. πάπια·

- *το βάδισμα της χήνας*, βλ. φρ. *το βήμα της χήνας*·

- *το βήμα της χήνας*, τρόπος στρατιωτικού βηματισμού κατά του οποίου οι στρατιώτες προχωρούν με τα πόδια τους ευτελώς τεντωμένα, καθώς τα σηκώνουν από το έδαφος: «το βήμα της χήνας ήταν ο συνηθισμένος βηματισμός του ναζιστικού στρατού»·

- *το περπάτημα της χήνας*, βλ. φρ. *το βήμα της χήνας*·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας